

ENTREVISTA

Montserrat Abelló

Poeta i traductora

► ► ►
aprofitant que les síl·labes del català no tenen totes la mateixa llargada. En aquest sentit, fonèticament, la nostra llengua s'assembla bastant a l'anglesa.

L.D. No s'ha plantejat mai escriure una novel·la?

M.A. M'agradaria escriure una novel·la que no expliqués gaires coses, però que alhora en digues moltes, que narrés fets de la quotidianitat, però molt vitals. Però una novel·la així demana molt i molt de temps, que no tinc. Un poema, en canvi, és el que més s'hi acosta.

L.D. Per què la majoria de poetes que ha traduït són dones?

M.A. Perquè ja n'hi ha molts d'altres que tradueixen els

quan vaig publicar l'antologia *Cares a la finestra: 20 dones poetes de parla anglesa del segle XX* volia demostrar que la poesia que tracta temes molt de dona també pot ser d'una gran qualitat. Fa 10 anys que va aparèixer, però encara es continua venent, perquè és un llibre que encara és actual. És el que m'agradaria que passés amb *Al cor de les paraules*. Ara encara continuo traduïnt perquè m'encanta: més que una feina, per a mi és un hobby.

L.D. Creu que el sexe és determinant en la manera d'escriure poesia?

M.A. No ho és, però de seguida es veu si un poema l'ha escrit un home o una dona. L'univers masculí i el femení cada

M.A. L'anglès, sense cap mena de dubte; l'escric i el parlo des de petita. De fet, l'esbós d'alguns dels meus poemes l'he fet en anglès i després ho he traduït al català. I això que he viscut durant molts anys en mons castellanoparlants, perquè el meu pare era enginyer naval i he passat llargues temporades a Cadis, Cartagena i Santiago de Xile. Quan vaig tornar de l'exili, les prohibicions franquistes que encara hi havia als anys 60 respecte al català em van fer sentir tan perseguida que fins i tot se'm feia difícil llegir en castellà. Tanmateix, Neus Aguado m'està traduïnt ara al castellà i em fa molta il·lusió.

L.D. 'Vida diària', el seu primer llibre, ja té un títol força indicatiu dels temes que li interessin...

M.A. Més que d'allò que m'interessa, és indicatiu d'allò que m'angoixa. Els temes dels meus poemes han estat gairebé sempre els mateixos -perquè desgraciadament les coses no canvien, i si ho fan, és molt lentament-: escric contra la injustícia, contra l'opressió, sobre temes existencials, sobre l'amor i el desamor, sobre les petites coses de cada dia... No acostumo a parlar d'anècdotes, de fets, sinó més aviat de les impressions i sentiments que aquests em produeixen.

L.D. Creu que tota la seva obra és unitària?

M.A. Sí, hi ha una mena de fil conductor, de temes que es repeteixen. Però és normal: amb la poesia no pots fer trampa, has de dir coses que realment sents, perquè, si no, et surten poemes buits. No m'agrada escriure un vers només perquè faci bonic. La poesia ha de ser veritat.

L.D. Acaba de comentar que "les coses no canvien gaire". Continuem, per tant, sense reconèixer la qualitat de les poetes catalanes?

M.A. Per fi, la situació ha canviat una mica. Ha trigat, però el reconeixement finalment ha arribat: la meua poesia, per exemple, no ha estat reconeguda fins no fa gaire. I el mateix li va passar, posem per cas, a una poeta tan important com Maria Mercè Marçal, que no va obtenir lloances per *Desglac* fins passats 10 anys de la publicació del poemari. Fa uns anys, tothom volia assemblar-se al Carner, mentre que ara, la poesia en general és més despullada, més compromesa. Això ha fet que la poesia escrita per dones, que acostuma a ser d'aquest tipus, hagi estat més valorada. Però encara queda molt de camí per recórrer: les veus de les dones es continuen sentint menys que les dels homes. Només cal observar la realitat: quan s'organitzen lectures poètiques, quantes de les obres que es llegeixen les han escrites dones?

vegada s'assemblen més, però encara continuen sent diferents. Això fa que les dones, quan fem poesia, no parlem de les mateixes coses que els homes o que ho fem des d'un punt de vista diferent.

L.D. Pensa que aquestes poetes angleses que tant ha traduït l'han influït gaire a l'hora d'escriure la seva obra?

M.A. D'una manera directa, no, perquè jo ja tenia un estil molt marcat abans de traduir-les. Però el que sí que m'ha influenciat és l'idioma anglès. L'entonació de la llengua anglesa no és tan sil·làbica com en castellà i per això el seu ritme intern s'acosta més al del català.

L.D. Si li preguntessin quina és la seva segona llengua, respondria el castellà o l'anglès?

CRISTINA CALDERER

homes! Abans de les meves traduccions, en català no era possible llegir res de l'Anne Sexton o de la Sylvia Plath, per exemple. A les antologies de poesia catalana, hi ha ben poques dones: la Clementina Arderiu, la Maria Mercè Marçal, la Marta Pessarrodona, alguna més i para de comptar, a excepció de les que són exclusivament de dones com ara *Paisatge emergent (30 poetes catalanes del segle XX)* i *Contemporànies. I*, a sobre, generalment, quan hi apareixen, els escullen poemes que en realitat no són gaire representatius de la seva obra.

L.D. A més d'un goig, traduir dones poetes és una mena d'obligació moral per a vostè?

M.A. En un principi, sí, perquè

EL QUIOSC

PEPO TAMARIT

Transversal. Número 18. Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Lleida. Lleida, juny, 2002.

Llengua Nacional. Número 40. Associació Llengua Nacional. Barcelona, tardor, 2002.

La revista *Transversal* dedica les seves pàgines a fer un monogràfic sobre els atemptats que van tenir lloc a Nova York i a Washington l'11 de setembre del 2001. Amb el disseny personal habitual de la revista, podem llegir articles d'Antoni Segura, Montserrat Guibernau, Bichara Khader, Salah Jamal, Oriol Vall, Norbert Bilbeny, Josep Gifreu, Sònia Güell i Pierino dal Pozzo, entre d'altres.

Jordi Moreras i Víctor Palljà ens ofereixen una entrevista a Tariq Ramadan, intel·lectual d'origen egipci, que assegura: "Cal normalitzar la presència de l'islam europeu, i no banalitzar-la".

Tot i que el contingut dels articles és ben seriós i analític, també hi ha un espai per a l'humor que Jorge Luis Marzo ha omplert amb una recopilació d'acudits visuals sobre els atemptats.

Poesia

La Poesía, señor hidalgo. Número 6. La Poesía, señor hidalgo. Barcelona, maig, 2002.

Sisè número d'aquesta luxosa revista semestral de poesia. En aquesta ocasió inclou la traducció de diversos autors eslaus i tres il·lustracions de Laura Álvarez Keller.

Alguns dels poemes que hi trobarem són: *Movimiento cíclico* (José Agudo), *La lección del sacrificio* (Ezequías Blanco), *El 10 de octubre de 1997 leyó Tadeus Rózewicz en Schiltigueim el poema 'Mujeres viejas'* (Elisabeth Borchers), *Claustrofobia* (Blaga Dimitrova), *Extraños confesos* (Salvador García Ramírez), *Fotografía* (Luis García-Camino Burgos), *Este poema quiere ser historia* (Ildefonso-Manuel Gil), *Sentimiento* (Nikolái Kánchev), *Lugares sagrados* (Milan Richter), *Y perdemos los nombres de la piedra* (Daniel Riu Maraval), *5.13.1* (Jordi Royo), *De boca en boca* (Tadeus Rózewicz), *El pozo* (Milan Rúfus) i *Autorretratos* (Carlos Vitale), entre d'altres.

Aquesta revista dedicada a la preservació de la llengua catalana dedica, com sempre, una part de les seves pàgines a la teoria de la llengua i la resta a articles sobre la situació actual o històrica del català.

Victor Alexandre ens ofereix un article d'arenga nacional titulat *La submissió lingüística i nacional de Catalunya*. Altres articles són: *El pols de Catalunya*, a càrrec de Pere Ortís; *La parcel·lació de la llengua*, a càrrec de Toni Cucarella; *La taronja humana*, a càrrec de Marcel Fité; *L'Aragó, un país català frustrat?*, a càrrec de Xavier Sebastià i Llorent-Figuerola, etcètera.

A més d'una entrevista a Antoni Lluïll i una altra a Jacme Alberdi, un dels textos destacats és la segona part de l'article que Joan Ferrer ha dedicat a l'anàlisi del *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, de Joan Caoromines.

Països Catalans

Centre de Lectura. Número 4. Centre de Lectura de Reus. Reus, tercer trimestre, 2002.

El títol de portada de la revista trimestral *Centre de Lectura* és *Països Catalans i globalització*. Sota el sostre d'aquest títol s'aixopluguen nou articles que formen un monogràfic. *De la teoria a la pràctica* (Gustau Muñoz), *Els Països Catalans i la reglobalització* (Gabriel Majoral i Rosa Calafat), *Reflexions sobre el sentiment de catalanitat des de la perifèria* (Lluís Alpera), *Països Catalans... globalitzats i poliètnics?* (Aitana Guà), *Qüestió agrària i qüestió nacional a la Unió de Pagesos de Catalunya* (Andreu Peix), *El CADCI, dins del moviment obrer català*. *Els orígens, objectius* (Agustí Barrera), *De Salses de Guardamar i de Fraga a Maó, passant per Reus* (Joan Navais), *Trapezi d'alta volada. La invenció d'una història fantàstica* (Cèsar Compte) i *Països Catalans. Bibliografia* (Enric Agudé).

També tenim les seccions de crítiques culturals.